Має крилом смутная черниця, і схне на дереві листячко... схне й умірає...

Щось журно мені,— і журлива казка сплітається в голові.

Така простенька, та щира.

Гляньте сюди: он за тополями сховавсь у хмарі місяць, а за ним і ясна, золота зірка...

Ось слухайте ж...

В давній пісні співається, що то козак та дівчина.

Може колись жили вони на землі та вірно кохалися, а лихі люде розлучили їх. Тоді вони розійшлися по світах.

Пішов козак темними ярами, пішов смутний та невеселий, висох, як билина, та в одну нічку й зійшов на небі ясним місяцем.

Я дівчина, може, пішла звечора по воду, побачила, та й вийшла проти нього золотою зорею.

Там вони і спарувалися.

Так, мабуть, було воно.

Зеленіли гаї, цвіли сади, бриніли у садках журливі пісні про кохання.

Стали виходити місяць та зірка на небо ночами, стали щастити закоханим.

Зірка ворожила їм долю, а місяць світив доріжки, як ходив хлопець до дівчини і як пізно вертався додому.

Раз стали вони опівночі над будинком.

Мурованим та сумним.

На дверях замки важкі— залізні грати на вікнах.

Кинув місяць промінням за грати,— і бачать вони:

Під мурованою стіною лежить козак молодий, на груди руки поклав. Лице біле, як папер, а на ногах синенькі блиски граються в залізі.

Такий тихий та блідий... І немає в очах ні надії, ні гніву, ані того смутку.

— Мертвий? — спитала тихенько зірка.

— Живий, тільки кров з нього випили,— сказав на ухо місяць.

— Хто, любий?

— Люде, моє зоре.

В той час щебетав на калині соловейко: вийшла послухала його дівчина, та вперше й закохалася.

А юнак лежав, мов неживий.

Довго дивився місяць на лице мармурове, блідне, а зірка у очі запалі зоріла, і стало їм жаль юнака, що з нього випили кров.

Як роса блискуча — покотилися сльози у зірки:

— Що вже йому не жити.

— Мабуть — не жити,— сказав і місяць.

Сказали, зітхнули, та й зайшли за хижу.

Пожовкло, посохло листячко в калини, упало.

А по голому степу, мов та бурлацька доля у світі, помандрувало безрідне покотиполе.

І налетів із степу сумного холодний вітер, і шарпонув він гнівно гіллям на дереві — затремтіло в гаю листячко, посипалося відразу.

І нагнав вітер чорні хмари на небо, і зробилося темно.

Загув, зашумів вітер, заголосив.

Шумів він про теє, що швидко завиє зима і снігом закида-занесе маленькі хати невільного краю. І прийде туди туга, і прийде горе та злидні, заплачуть змарнілії діти, заголосять матері, зажуряться дівчата.

І сумно було кругом: стогнав і зітхав темний гай, як море в негоду.

З великим жалем, поволі гойдали старими головами столітні дуби.

Вигинаючись тонким станом, як рибонька, вилася стрункая береза.

І дзвеніли-бриніли, заливаючись слізьми, сосни та ялини.

І ламалося гілля на дереві, і зривалося листя, і далеко гонив його вітер в сумнеє поле.

Зринув із-за хмари місяць, вийшла за ним і зірка, глянули за ґрати — дивувалися:

Пригнувшись у куточку, юнак із блідим лицем голими руками ламав кам'яні мури...